

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa A. W.

przeciwko B [...] w Ż.

w sprawie ze skargi o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym

wyrokiem Sądu Okręgowego w B. z dnia 9 stycznia 2014 r., sygn. VI Pa [...],

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 kwietnia 2016 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych w B.

z dnia 22 maja 2015 r., sygn. akt VI Pa [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

W dniu 17 kwietnia 2015 r. powód A. W. wniósł skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w B. z dnia 9 stycznia 2014 r., powołując się na „wykrycie środka dowodowego w postaci okoliczności dotyczącej wydania opinii przez biegłego sądowego”. Skarżący wskazał, że sporządzona w toku postępowania pierwszoinstancyjnego opinia została wykonana wadliwie, a wynikające z niej wnioski miały kluczowy wpływ na wydane przez Sady orzeczenia. Skarżący podniósł, że biegły sądowy zarówno w

opinii głównej, jak i uzupełniającej stwierdził, iż wskazywane przez powoda dolegliwości bólowe kręgosłupa były wynikiem wcześniejszych zmian dyskopatycznych i jako takie pozostają bez związku ze zdarzeniem z dnia 12 października 2001 r., kwalifikowanym przez powoda jako wypadek przy pracy. Zdaniem biegłego, za trafnością takiego wniosku przemawia, między innymi, opis badania tomografem komputerowym zawarty w kartotece lekarza rodzinnego pod datą 11 lutego 2000 r. Skarżący, negując fakt badania tomografem komputerowym przed datą zdarzenia z dnia 12 października 2001 r., przedłożył wyciąg z systemu teleinformatycznego NFZ w K. obejmującego okres od 1 stycznia 2000 r. do 12 lipca 2002 r., z którego wynika, że badanie powoda zostało zarejestrowane tylko raz - pod datą 10 lipca 2002 r.

Postanowieniem z dnia 22 maja 2015 r. Sąd Okręgowy w B., działając na podstawie art. 410 § 1 k.p.c., odrzucił skargę jako nieopartą na ustawowej podstawie wznowienia.

W ocenie Sądu Okręgowego, wymagana przez art. 403 § 2 k.p.c. przesłanka wykrycia okoliczności faktycznych i środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu, rozumiana jest jako ujawnienie okoliczności i dowodów nieujawnialnych i nieujawnionych w poprzednim postępowaniu, gdyż nieznanymi stronom. Niemożność skorzystania w poprzednim postępowaniu z określonych okoliczności faktycznych i środków dowodowych nie zachodzi, gdy istniała możliwość ich powołania, a tylko na skutek opieszałości, zaniedbania, zapomnienia lub błędnej oceny potrzeby ich powołania strona tego nie uczyniła. Powód mógł skorzystać z dowodu w postępowaniu zakończonym skarżonym wyrokiem, w jego trakcie odnosił się do opinii biegłego i miał obiektywną możliwość pozyskania i podniesienia wskazywanej aktualnie okoliczności. Nadto okoliczność ta dotyczy jedynie fragmentu materiału dowodowego oraz nie przesądza o nietrafności wniosków wyprowadzonych przez biegłego w opinii.

W zażaleniu na powyższe postanowienie powód zarzucił naruszenie: 1) art. 410 k.p.c., przez jego zastosowanie i w konsekwencji odrzucenie skargi, w sytuacji gdy spełniała ona wszystkie wymagania formalne i była oparta na ustawowej podstawie wznowienia z uwagi na dołączony do skargi nowy dowód w

postaci pisma Narodowego Funduszu Zdrowia, a w rezultacie powinna być zbadana na rozprawie; 2) art. 233 § 1 k.p.c., polegające na błędnym przyjęciu, że powód mógł w toku poprzedniego postępowania pozyskać informację o podnoszonych w skardze okolicznościach i przedstawić dowód w postaci pisma NFZ, podczas gdy z uwagi na brak dokumentacji medycznej nie mógł wówczas wykazać daty badania TK, a pismo NFZ otrzymał dopiero w marcu 2015 r.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie zawiera usprawiedliwionych zarzutów.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że skarga o wznowienie postępowania ma charakter nadzwyczajnego środka prawnego. Przepisy ją wprowadzające, zmierzając do wzruszenia prawomocnego orzeczenia poza tokiem instancji i zastąpienia wydanego orzeczenia nowym, muszą być wykładane ściśle, a wskazane przez stronę podstawy poddane restrykcyjnej ocenie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2005 r., IV CK 57/05, LEX nr 604050).

Zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c., sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanej terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie. Ugruntowany jest pogląd, że przesłanka do odrzucenia skargi o wznowienie postępowania zachodzi nie tylko wtedy, gdy powołana w niej podstawa wznowienia została sformułowana w sposób nieodpowiadający ustawie, ale także wówczas, gdy wskazane w skardze okoliczności wprawdzie dałyby się podciągnąć pod przewidzianą w ustawie podstawę wznowienia, jednak w rzeczywistości podstawa ta nie występuje (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2006 r., I CZ 103/06, LEX nr 610070; z dnia 11 marca 2009 r., II UZ 2/09, LEX nr 527081; z dnia 5 listopada 2010 r., I CZ 107/10, LEX nr 1391112; z dnia 14 kwietnia 2011 r., II UZ 10/11, LEX nr 901616; z dnia 25 maja 2012 r., I CZ 35/12, LEX nr 1214537; z dnia 12 marca 2015 r., II UZ 72/14, LEX nr 1665734). Nic innego nie wynika z powołanego przez skarżącego postanowienia Sądu

Najwyższego z dnia 16 lutego 2007 r., V CZ 119/07 (LEX nr 864029), w którym stwierdzono, że jeżeli nie istnieją ustawowe podstawy wznowienia, to następuje odrzucenie skargi. Natomiast jeżeli podstawy te rzeczywiście zachodzą, jednak nie powodują możliwości zmiany orzeczenia, sąd rozstrzyga o oddaleniu skargi.

W ramach kontroli oparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia sąd bada, czy twierdzenia skargi stanowią taką ustawową podstawę, a gdy oceni, że wskazana podstawa została sformułowana w sposób odpowiadający ustawie, ale w rzeczywistości nie występuje, odrzuca skargę na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. Tak właśnie postąpił Sąd Okręgowy, który - weryfikując istnienie ustawowej podstawy wznowienia - porzucił na zbadaniu wymaganej przez art. 403 § 2 k.p.c. przesłanki nowości, a uznając, że powołana przez skarżącego podstawa wznowienia nie zachodzi, odrzucił skargę o wznowienie postępowania, nie przechodząc do kolejnego etapu merytorycznego badania wpływu przedłożonego przez skarżącego dowodu oraz wykazywanej nim okoliczności na niekorzystny dla niego zapadły wcześniej prawomocny wyrok.

W ramach zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. skarżący kwestionuje dokonaną przez Sąd Okręgowy ocenę, że w toku poprzedniego postępowania „mógł pozyskać informację o podnoszonych w skardze okolicznościach”. Tak sformułowany zarzut wymagałby powiązania go z art. 403 § 2 k.p.c., czego skarżący nie czyni. Zgodnie z tym przepisem można żądać wznowienia postępowania w razie późniejszego wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że możliwość wznowienia postępowania na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. jest uzależniona od zaistnienia łącznie trzech przesłanek. Po pierwsze - wykrycia po uprawomocnieniu się wyroku nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które istniały w toku postępowania, ale nie zostały w nim powołane, po drugie - możliwości ich wpływu na wynik sprawy i po trzecie - niemożności skorzystania z nich przez stronę w poprzednim postępowaniu (por. postanowienie z dnia 8 czerwca 2010 r., II PZ 12/10, LEX nr 619632). Utrwalony jest pogląd, że możliwość powoływania nowych faktów i dowodów jest ograniczona jedynie do tych okoliczności i środków dowodowych, które istniały już

w okresie trwania zakończonego postępowania (por. postanowienie z dnia 2 marca 2012 r., I PZ 35/11, LEX nr 1215121 i powołane w nim orzeczenia). Przyjmuje się również, że hipoteza art. 403 § 2 k.p.c. opisuje dwie sytuacje. Pierwsza zachodzi wówczas, gdy strona po prawomocnym zakończeniu sprawy wykryje okoliczność, która istniała wcześniej, lecz nie była jej znana, nie mogła się więc na nią uprzednio powołać. Wtedy przedstawiane dowody na „wykrytą” okoliczność nie muszą istnieć przed prawomocnym wyrokiem. Wystarczającą podstawą jest bowiem ta „wykryta” okoliczność. Druga sytuacja objęta hipotezą art. 403 § 2 k.p.c. dotyczy przypadku, gdy strona przedstawia środek dowodowy wykryty później (po prawomocnym zakończeniu sprawy), ale koniecznie istniejący wcześniej (przed prawomocnym rozstrzygnięciem sprawy) - a więc środek dowodowy, z którego nie mogła skorzystać - na okoliczność znaną jej wcześniej, czyli taką, której istnienia nieskutecznie dowodziła w poprzednim postępowaniu, objętym skargą o wznowienie. Podstawę wznowienia mogą wówczas stanowić okoliczności znane stronie postępowania przed wydaniem wyroku, których istnienia dowodzi ona w skardze o wznowienie postępowania za pomocą środka dowodowego wykrytego po wydaniu tego wyroku (por. postanowienia z dnia 21 lipca 1982 r., II CO 4/82, LEX nr 8443; z dnia 7 marca 2007 r., II CZ 5/07, LEX nr 278667; z dnia 15 maja 2007 r., V CZ 36/07, LEX nr 442637; z dnia 7 kwietnia 2010 r., II PZ 8/10, LEX nr 603833; z dnia 26 kwietnia 2010 r., I PZ 6/10, niepublikowany; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UZ 41/07, LEX nr 469186).

Uzyskane przez skarżącego w marcu 2015 r. „pismo NFZ” nie może być uznane za wykryty środek dowodowy w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c., gdyż zostało ono wydane już po prawomocnym zakończeniu sprawy, w której wznowienia żąda skarżący. Samo ustalenie, że środek dowodowy zaistniał po uprawomocnieniu się wyroku w postępowaniu, którego wznowienia się żąda, nie wystarcza do rozstrzygnięcia, że nie zachodzi podstawa wznowienia, może ją bowiem stanowić okoliczność faktyczna istniejąca jeszcze przed uprawomocnieniem się wyroku w poprzednim postępowaniu, o ile istniała poza tym postępowaniem i była dla strony nieujawniana lub jej nieznana (por. postanowienie z dnia 7 kwietnia 2010 r., II PZ 8/10, LEX nr 603833). Jednak wykrycie okoliczności faktycznych lub dowodów w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. dotyczy faktów i środków dowodowych, które - poza

przesłanką ich nieujawnienia w postępowaniu prawomocnie zakończonym - były dla strony skarżącej wówczas „nieujawnialne”. Przepis ten obejmuje zatem fakty nieujawnialne albo stronie nieznane i dla niej niedostępne, natomiast fakty ujawnialne, czyli te, które strona powinna znać, bo miała możliwość dostępu do nich, nie są objęte hipotezą tego przepisu. „Wykrycie” nie odnosi się bowiem do okoliczności i dowodów jawnych z materiału poprzedniego postępowania, a tylko niedostrzeżonych przez stronę (por. postanowienie z dnia 19 marca 2010 r., II PZ 5/10, LEX nr 583798 i powołane tam orzeczenia).

Z twierdzeń skarżącego wynika, że w trakcie postępowania zakończonego zaskarżonym wyrokiem wiedział on o okoliczności wykazywanej obecnie „pismem NFZ”, jednak „z uwagi na brak dokumentacji medycznej nie mógł wykazać daty badania TK”. Nie było zatem przeszkód, aby skarżący powołał się wówczas na tę okoliczność. W takim wypadku podlegałaby ona ocenie przez sąd orzekający pod kątem istotności dla rozstrzygnięcia sprawy i potrzeby jej wyjaśnienia. Natomiast skarga o wznowienie postępowania nie służy korygowaniu błędów popełnionych przez stronę w poprzednim postępowaniu, ale wzruszeniu orzeczeń wydanych w warunkach określonych w art. 403 § 2 k.p.c. Określona w tym przepisie przesłanka nie odnosi się do okoliczności znanych stronie w zakończonym prawomocnie postępowaniu.

Z powyższych względów zażalenie podlega oddaleniu na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.